

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Stępińska (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Magdalena Meroń-Pomarańska

SO Waldemar Żurek

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi J. N.

przy udziale Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia

w Krakowie w sprawie do sygn. akt VI Ns 494/09/S

postanawia: 1. stwierdzić przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie w sprawie do sygn. akt VI Ns 494/09/S;

2. przyznać od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie na rzecz J. N. kwotę 3.000,00 zł (trzy tysiące złotych);

3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;

4. nakazać Skarbowi Państwa-Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie zwrócić na rzecz J. N. kwotę 100,00 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty sądowej od skargi.

SSO Magdalena Meroń-Pomarańska SSO Renata Stępińska SSO Waldemar Żurek

UZASADNIENIE

Skarżący J. N. domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie VI Ns 494/09/S, przyznania kwoty 5.000 zł, wydania Sądowi Rejonowemu zalecenia skierowania do innego biegłego odezwy o wykonanie planu podziału działek, zasygnalizowania Prezesowi Sądu Okręgowego w Krakowie sposobu wypełniania obowiązków biegłego sądowego przez W. H. i zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżący zarzucił przewlekłość postępowania w sprawie o zniesienie współwłasności, która w jego przekonaniu trwa od dnia zlecenia przez Sąd biegłemu opracowania opinii do dnia dzisiejszego.

Swój udział w postępowaniu zgłosił Skarb Państwa-Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, który wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga jest uzasadniona i zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W zakresie rozpoznania skargi w sprawie o sygn. akt VI Ns 494/09/S Sąd Okręgowy na podstawie analizy akt sprawy ustalił następującą sekwencję czynności procesowych:

- na rozprawie w dniu 15 lipca 2015 r. pełnomocnik wnioskodawcy i obecnego uczestnika zgodnie oświadczyli, że wolą ich mocodawców jest przeprowadzenie zniesienia współwłasności w sposób wstępnie określony na mapie z k. 454, z uwagi na powyższe Sąd Rejonowy odroczył rozprawę z terminem na piśmie, celem uzyskania stanowiska nieobecnych uczestników oraz skierowania odezwy do biegłego;

- zarządzeniem z dnia 30 października 2015 r. Sąd zwrócił się do biegłego W. H. o zakluzulowanie w terminie 3 tygodni wstępnego projektu podziału nieruchomości, zaakceptowanego na rozprawie w dniu 15 lipca 2015 r., z uwzględnieniem ustalonej modyfikacji w przydziale działek nr (...),

- w dniu 31 grudnia 2015 roku do Sądu wpłynął wniosek biegłego z prośbą o przedłużenie terminu wykonania zleconego opracowania do dnia 15 lutego 2016 r. Biegły wskazał, iż z powodu zmiany przepisów w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej i nowych zasad opracowania dokumentacji dla celów klauzulowania, znacznemu wydłużeniu uległy terminy oczekiwania na zakluzulowanie projektu. Podniósł także konieczność przeprowadzenia dodatkowych pomiarów terenowych w związku ze zmianą numeracji działek i układu odniesienia pomiarów geodezyjnych z układu (...) na nowy układ (...) i związaną z tym transformacją układów. Sąd I instancji uznając wniosek za zasadny, wyraził zgodę na przedłużenie terminu do 15 lutego 2016 r.,

- zarządzeniem z dnia 26 lutego 2016 r. wezwano biegłego o zwrot akt z opinią w terminie 5 dni, pod rygorem nałożenia grzywny. Wraz z pismem z dnia 14 marca 2016 r. biegły zwrócił akta, przedłożył kopie projektu podziału i szkic połowy podziału działek (...) oraz złożył kolejny wniosek o przedłużenie terminu wykonania opracowania. Biegły wskazał, że w trakcie przygotowywania zakluzulowania projektu podziału nieruchomości, wynikła konieczność czasochłonnego skorygowania mapy zasadniczej w zakresie błędnego wyrysowania wschodniej granicy działek (...). Wyjaśnił, że niezbędne modyfikacje zostały już naniesione i był on na etapie przygotowywania i kompletowania operatów podziału, celem przedłożenia ich w Archiwum (...) Składnicy Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej i Ewidencji Gruntów i Budynków,

- kolejnym zarządzeniem z dnia 31 marca 2016 r. przedłużono termin do dnia 21 kwietnia 2016 r. Pismem z dnia 10 maja 2016 r. biegły jeszcze raz ponowił prośbę o przedłużenie terminu do złożenia opinii, która to prośba została zaakceptowana, a termin przedłużony do 15 czerwca 2016 r.,

- zarządzeniem z dnia 12 lipca 2016 r. Sąd wezwał biegłego do przedłożenia opinii, w terminie 1 tygodnia pod rygorem grzywny, bądź wskazania przyczyn, dla których nie jest to możliwe,

- postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2016 r. Sąd skazał biegłego na grzywnę w wysokości 1.000 zł za nieusprawiedliwione opóźnienie złożenia opinii, wzywając jednocześnie o niezwłoczne przedłożenie opinii, pod rygorem kolejnej grzywny.

Analiza akt sprawy VI Ns 494/09/S prowadzi do wniosku, że w sprawie tej doszło do przewlekłości postępowania. Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia. Przepis art. 2 ust. 2 cytowanej ustawy nakazuje, by dla stwierdzenia czy doszło do przewlekłości postępowania w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się

stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. W orzecznictwie podkreśla się, że o przewlekłości postępowania decyduje ocena całego okresu podejmowania czynności przez dany sąd (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r., III SPP 6/10). W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wyraził godne aprobaty stanowisko, że przewlekłość zachodzi wtedy, gdy okres ten przekracza rozsądne granice, przy uwzględnieniu terminowości i prawidłowości czynności podjętych przez sąd, charakteru sprawy, stopnia faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Wynik analizy postępowania Sądu Rejonowego z uwzględnieniem kryteriów wymienionych w art. 2 ust. 2 cytowanej ustawy wskazuje, że w toku postępowania doszło do uchybień, prowadzących do naruszenia prawa wnioskodawcy do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w rozumieniu art. 2 ust. 1 ww. ustawy, skutkiem których jest opóźnienie w merytorycznym rozpoznaniu sprawy. Trzeba przy tym zaznaczyć, że Sąd Okręgowy nie podziela wszystkich argumentów skarżącego, przyjmując iż z pewnością do czasu wydania pierwszego zarządzenia ponaglającego biegłego, nie doszło do przewlekłości. Analiza poszczególnych czynności podjętych w toku niniejszego postępowania wskazuje, że w pierwszym okresie postępowania czynności w sprawie były podejmowane terminowo. Zgodnie poglądem judykatury, który Sąd Okręgowy w pełni podziela, ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 maja 2005 r., II S 26/05, LEX 151808). Jakkolwiek w okolicznościach niniejszej sprawy można usprawiedliwić pierwsze zarządzenie Sądu przedłużające termin wykonania opinii do dnia 15 lutego 2016 r., a nawet drugie przedłużające termin do dnia 21 kwietnia 2016 r., to jednak już nie można uznać za usprawiedliwione kolejnego przedłużenia. Pierwotny termin wykonania opinii był oznaczony na trzy tygodnie od dnia pobrania akt. Biegły otrzymał akta w dniu 16 listopada 2015 r. W piśmie z dnia 14 marca 2016 r. biegły zaznaczył, że zakluzulowanie z uwagi na dużą ilość składanych operatów wynosi około 1 miesiąca. Podkreślić należy, że ostatni wniosek biegłego (z dnia 11 maja 2016 r.) swą treścią nie odbiegał od tego złożonego wcześniej, tj. z 14 marca 2016 r., biegły zmienił w nim tylko prawdopodobną datę przedłożenia opinii na dzień 15 czerwca 2016 r. Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy co najmniej już na tym etapie powinien jednoznacznie wezwać biegłego o przedłożenie opinii, pod rygorem grzywny. Sąd jednak zaakceptował wniosek biegłego i przedłużył termin złożenia opinii do dnia 15 czerwca 2016 r. Następnie, mimo nie wywiązania się przez biegłego z określonego terminu, Sąd miesiąc później, tj. 12 lipca 2016 r. wezwał po raz kolejny biegłego do przedłożenia opinii, bądź wskazania przyczyn, dla których nie jest to możliwe. Biegły w ogóle nie zareagował na wystosowane pismo. Dopiero po upływie niniejszej skargi, Sąd wydał postanowienie o ukaraniu biegłego grzywną. Nie ulega wątpliwości, że brak opinii w aktualnym stanie sprawy wpływa na czas trwania postępowania i uniemożliwia podejmowanie dalszych czynności. Na chwilę obecną nie sposób jednoznacznie stwierdzić, o jaki okres czasu uległo przedłużeniu postępowanie, bowiem opinia do dnia wydania niniejszego postanowienia nie została sporządzona. Uznając zatem za usprawiedliwione przedłużenie przez Sąd terminu sporządzenia opinii nawet do dnia 21 kwietnia 2016 r., należy stwierdzić, że przewlekłość ta nie przekroczyła 4 miesięcy.

Ponieważ skarga odniosła zamierzony skutek, przyznanie skarżącemu odpowiedniej kwoty od Skarbu Państwa - zgodnie z art. 12 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy - jest uzasadnione. Określając wysokość tej kwoty, Sąd Okręgowy uwzględnił rodzaj i ciężar popełnionych uchybień oraz rozmiar dolegliwości spowodowany opieszałością sądu. Na wysokość przyznanej kwoty miała wpływ również stwierdzona długotrwałość przewlekłości postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego, przyznana kwota 3.000 zł jest adekwatna do stwierdzonego stopnia przewlekłości postępowania. Natomiast dalej idące żądanie było bezzasadne, jako nadmiernie wygórowane i podlegało oddaleniu. Nie można bowiem przyjąć, aby przewlekłość łączyła się z całym zarzucanym przez skarżącego czasem trwania postępowania, gdyż przez większość czasu, czynności były podejmowane w sposób efektywny. Odnośnie żądania skarżącego wydania Sądowi Rejonowemu zalecenia skierowania odezwy do innego biegłego, podzielić należy stanowisko Prezesa Sądu Rejonowego, że byłoby to nieuzasadnione, z punktu widzenia ekonomiki procesowej. Takie działanie mogłoby bowiem narazić strony postępowania nie tylko na dodatkowe koszty, ale także na dalsze przedłużenie postępowania.

Sąd Okręgowy poinformuje również Prezesa tutejszego Sądu o niewywiązywaniu się przez biegłego z obowiązków nałożonych przez Sąd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w tenorze postanowienia i tak na podstawie art. 12 ust. 2 cytowanej ustawy uwzględnił skargę i stwierdził przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, na mocy art. 12 ust. 4 ww. ustawy przyznał skarżącemu kwotę 3.000 zł, na podstawie art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy oddalił skargę w pozostałym zakresie, a na zasadzie art. 17 ust. 3 ww. ustawy nakazał zwrócić skarżącemu uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 100 zł.

SSO Magdalena Meroń-Pomarańska SSO Renata Stępińska SSO Waldemar Żurek